

Občané o trestu smrti

ČR, Polsko, Maďarsko, Litva, Bulharsko, Rumunsko

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2002
Otázky:	OB.3
Termín terénního šetření:	5.-12.6.2002
Počet respondentů:	1103
Reprezentativita:	obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Výběr respondentů:	kvótní výběr
Zveřejněno dne:	28.8.2002
Kód tiskové informace:	OB20828
Zpracovala:	Alice Glasová

Vedle šetření CVVM SoÚ AV ČR, které se zabývalo postojem veřejnosti k trestu smrti, proběhlo dotazování na toto téma i v dalších 5 postkomunistických zemích. V Polsku se šetření agentury CBOS (Centrum badania opinii społecznej - Centrum výzkumu veřejného mínění) uskutečnilo ve dnech 7.-10.6.2002 na reprezentativním souboru 1060 dotázaných. V Maďarsku šetření Centra sociálního výzkumu a informatiky TÁRKI proběhlo ve dnech 4.-12.6.2002 na reprezentativním souboru 1509 dotázaných. V Litvě identický výzkum provedlo Centrum výzkumu trhu a veřejného mínění VILMORUS ve dnech 6.-9.6.2002 na reprezentativním souboru 1005 respondentů. Šetření v Bulharsku uskutečnila agentura MBMD 15.6. 2002 a v Rumunsku agentura WCIOM v termínu 14.-17.6.2002 na reprezentativním souboru 1600 dotázaných.

V České republice, Polsku, Maďarsku, Litvě a nově také v Bulharsku a Rumunsku byla respondentům položena otázka: „**Myslíte si, že by u nás měl existovat trest smrti?**“

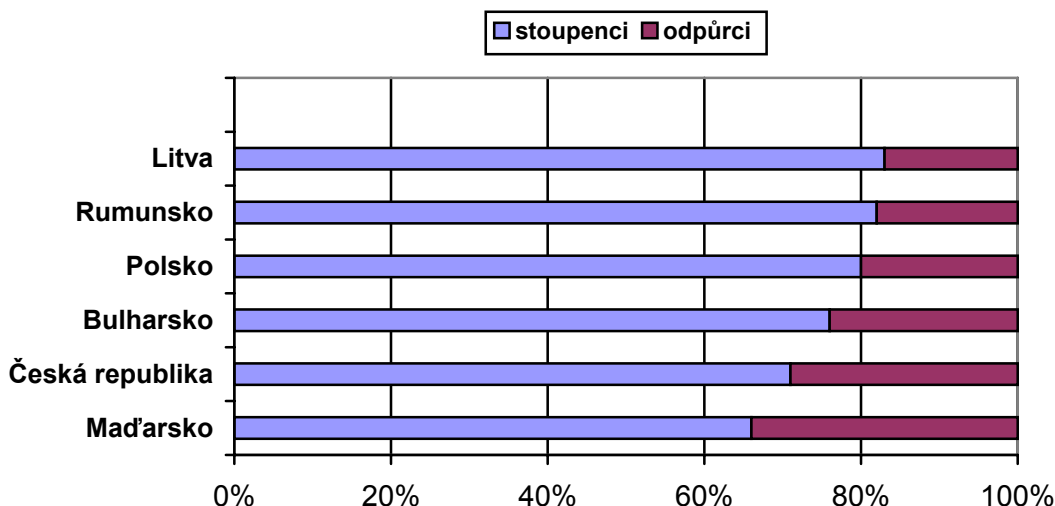
Tabulka č. 1 – **Postoj k trestu smrti**

	ANO 2001 / 2002	NE 2001 / 2002	NEVÍ 2001 / 2002
Rumunsko	- / 79	- / 17	- / 4
Polsko	72 / 74	23 / 19	5 / 7
Litva	76 / 73	15 / 15	9 / 12
Bulharsko	- / 68	- / 22	- / 10
Maďarsko	64 / 60	29 / 31	7 / 9
Česká republika	58 / 56	22 / 23	20 / 21

procenta v řádku

Jak vyplynulo z výsledků, které zachycuje tabulka 1, ve všech sledovaných zemích tvoří zastánci trestu smrti poměrně výrazným způsobem nadpoloviční většinu. Relativně nejvíce jich je přitom v Rumunsku (79%), v Litvě se vyskytuje nejmenší skupina odpůrců trestu smrti (15%). Jen o málo nižší podíl stoupců trestu smrti byl zaznamenán v Polsku (74%) a Litvě (73%). Dále se umístilo Bulharsko s 68% příznivců a s odstupem Maďarsko (60%). Nejmenší podpora trestu smrti v rámci populace byla zaznamenána v ČR - 56% dotázaných. Na druhou stranu však je v Maďarsku v porovnání s Českou republikou vyšší podíl nesouhlasících s trestem smrti (34% oproti 29%), takže v případě uspořádání podle poměru mezi stoupcí a odpůrci trestu smrti by si obě země vzájemně pořadí vyměnily, jak ukazuje graf č. 1. Česká republika se co do výsledků z porovnávaných zemí vymyká relativně vysokým podílem nerozhodných odpovědí.

Graf č. 1 – Poměr mezi zastánci a odpůrci trestu smrti

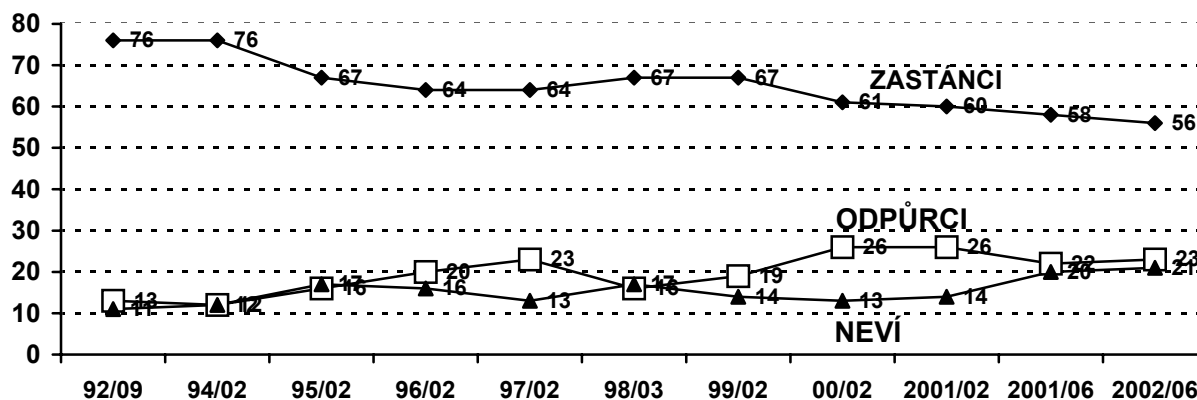

Procentní podíly stoupců a odpůrců trestu smrti při vynechání všech nerozhodnutých.

V případě Polska, Maďarska, Litvy a ČR můžeme současné hodnoty porovnat s výsledky z loňského června. Změny se vesměs pohybují na hranici statistické významnosti. Významnější je úbytek zastánců trestu smrti u Maďarů (-4% body) a úbytek odpůrců v Polsku (-4).

Pokud jde o samotnou Českou republiku, vývoj postoje k trestu smrti, jak jej v průběhu 90.let zdokumentovaly kontinuální výzkumy veřejného mínění realizované CVVM SoÚ AV ČR, respektive do r. 2000 Institutem pro výzkum veřejného mínění (IVVM), zachycuje graf 2.

Graf č. 2: Vývoj postoje k trestu smrti v ČR

Jak ukazuje graf 2, v letech 1992 a 1994 souhlasily s existencí trestu smrti tři čtvrtiny populace. V roce 1995 došlo k významnému poklesu podílu stoupců trestu smrti, který se následně až do roku 1999 pohyboval v rozmezí 64-67%. V roce 2000 byl zaznamenán další významnější pokles podílu jeho příznivců, který ještě dále mírně pokračuje. V porovnání s únorem 2001 však v posledních dvou výzkumech došlo k nárůstu podílu nerozhodných odpovědí.

Z hlediska jednotlivých sociodemografických a jiných třídících znaků má trest smrti větší podporu mezi lidmi nad 44 let, dotázanými se špatnou životní úrovní a voliči KSČM. Vyšší odpor vůči trestu smrti byl zjištěn u absolventů vysokých škol, dotázaných s dobrou životní úrovní, Jihomoravanů a příznivců Koalice. U mladých lidí ve věku od 15 do 19 let a příznivců ODS se objevil relativně nižší podíl těch, kdo s případnou existencí trestu smrti souhlasí.